

Aktuálnost boje s vlivy ideologické diverze v ČSLA

Jedním z nejvýznamnějších poučení, které vyvodil XIV. sjezd KSČ z období krizového vývoje, je nezbytnost důsledné a systematické ideologické práce. Ve vztahu k ČSLA zvláště zdůraznil, že rozvíjení stranickopolitické práce a politickoideové výchovy je základním předpokladem dalšího zvyšování bojovosti armády. Význam politickoideové výchovy příslušníků naší armády zvýrazňuje skutečnost, že socialistická armáda je mocenskopolitickým nástrojem dělnické třídy a z toho důvodu je také vysoký stupeň třídního uvědomění vojáků základním předpokladem udržování dalšího zvyšování bojové připravenosti ČSLA.

Výchova příslušníků naší armády v duchu marxisticko-leninského světového názoru je v současné době o to složitější, že probíhá v podmínkách zaostřujícího se třídního boje mezi socialismem a kapitalismem, ve kterém je nesmířitelný zápas

marxisticko-leninské ideologie a buržoazní ideologie typickým znakem. Antikomunismus se stal hlavní politickou doktrínou mezinárodního imperialismu, ideologická diverze hlavním nástrojem intervenční politiky proti socialistickým zemím a antikomunistická propaganda „čtvrtou dimenzí“ zahraniční politiky soudobého imperialismu.

V současné době můžeme rozlišit v podstatě tři základní tematické oblasti působení nepřátelské propagandy, které mohou v dlouhodobé perspektivě negativně ovlivnit ideově politickou situaci v ČSLA:

— zastírání třídní podstaty soudobých mezinárodních vztahů,

— odmítání rozhodujícího významu internacionální vojenské spolupráce pro obranu socialismu a míru a

— zastírání třídní podstaty a poslání socialistické armády.

Zastírání třídní podstaty soudobých mezinárodních vztahů

Na otázku, proč se buržoazní ideologové snaží zastírat třídní podstatu současných mezinárodních vztahů, není odpověď příliš složitá. V současné etapě třídního zápasu mezi socialismem a kapitalismem má otupování třídního vědomí zcela konkrétní význam: oslabit jednotu světového socialismu, narušit obranyschopnost Varšavské smlouvy a současně odvrátit pozornost od agresivní politiky imperialis-

tických mocností. To plně dokazuje třídní motivaci záměrů antikomunistické propagandy a vyvrací jakékoli iluze o „objektivním postoji“ buržoazních propagandistů.

Antikomunistická propaganda se především snaží povzbuzovat iluze o soudobém kapitalismu. Využívá skutečnosti, že se v poválečném vývoji kapitalismu projeví některé nové rysy, které spočívají ve snaze přizpůsobit se podmínkám boje

mezi dvěma světovými soustavami a požadavkům vědeckotechnické revoluce, a tyto omezené a dočasně působící faktory vydává za „důkazy nových možností“ kapitalismu. Jestliže se antikomunistická propaganda snaží na jedné straně „vylepšovat“ obraz kapitalistického světa tím, že antagonistické rozpory buržoazní společnosti buď zamlčuje, nebo označuje za „civilizační problémy“, o socialistických zemích se mluví způsobem, který má vyvolávat pochybnosti o reálně existujícím socialismu, a to ve všech oblastech hospodářského a společenského života. Prakticky od počátku šedesátých let jsme dokonce svědky toho, jak se nepřátelská propaganda snaží nejen vyzdvihovat kapitalistickou společnost jako „výkvet civilizace“ a připisovat socialismu trvale neřešitelné rozpory, ale navíc, vymyšlením různých nevědeckých teorií společenského vývoje vyvracet základní zákonitosti vývoje společnosti.

V ideologické rovině je jedním z charakteristických rysů zastírání třídní podstaty soudobých mezinárodních vztahů **šíření iluzí o soudobém kapitalismu**. Setkáváme se prakticky neustále se snahou využívat všech ideologických prostředků k zamlčování agresivní podstaty soudobého imperialismu a k vychvalování materiální a duchovní úrovně buržoazní společnosti za „vrchol civilizace“. Buržoazní propaganda se snaží namluvit, že vyspělé kapitalistické státy dospěly do fáze „materiálního blahobytu“, kde se antagonistické rozpory „stírají“, zatímco ostatní svět, včetně socialistických zemí, prý takovou fázi společenského vývoje má ještě před sebou. Je jen charakteristické, že buržoazní ideologové činí z některých jevů a konjunkturálních rysů soudobého kapitalismu závěry o podstatě buržoazního společenského systému. Všeobecně známe jejich výmysly o „svobodné společnosti“ nebo „svobodném světě“, které staví do protikladu s principy politického systému socialismu. Vůbec jim nevadí, že buržoazní společnost je diktaturou monopolistické buržoazie, jsou jí vlastní neřešitelné rozpory, že existující třídní antagonismus nemůže být odstraněn jinak, než v průběhu socialistické revoluce nastolením diktatury proletariátu. Žádná ideologická schémata nemohou zvrátit historicky nevyhnutelný zánik kapitalistické společnosti, a to ani v podobě „znovuobjevené“ reformistické ideologie sociáldemokratismu, jak se o to pokoušejí dnes sociální demokraté v NSR, Švédsku, Rakousku a jiných kapitalistických zemích.

Buržoazní ideologové nezůstávají pouze u starých a „osvědčených“ reformistických ideologií v boji proti mezinárodnímu revolučnímu hnutí. Jeden z předních antikomunistů Z. Brzeziński ve své nové knize „Mezi dvěma věky — společnost v technetrickém věku“ z roku 1970 již příliš nezdůrazňuje teze o kapitalismu jako „výkvetu svobody a demokracie“, neboť i on musel uznat, že po tolika brutálních akcích proti demokratickým a pokrokovým silám v USA i kdekoli na světě v poválečném období nemohou takové výmysly o soudobém imperialismu v očích světové veřejnosti obstát. Tím více ovšem vidí „příležitost“ pro západní svět v procesu vědeckotechnické revoluce. Domnívá se, že úroveň vědy a techniky v USA a ostatních vyspělých kapitalistických zemích pomůže obnovit klesající prestiž kapitalistického světa. Tak tedy ne socialistická revoluce, ne třídní boj a nastolení diktatury proletariátu je podle Brzezińskiego cestou ke společenskému pokroku, ale vědeckotechnická revoluce, která prý způsobí „zanikání třídních protikladů“. Naprosté popírání sociálně politických souvislostí vývojového procesu je zřejmým záměrem takové „revoluce“. Tato teorie, popírající nevyhnutelnost třídního boje pro jakékoli přeměny společnosti, však nedokazuje závěry ke kterým antikomunista Brzeziński dochází. Právě naopak, jde o nový důkaz třídní pozice každého buržoazního ideologa, neboť žádný z nich nemůže jinak, než obhajovat kapitalistickou společnost.

Antikomunistická propaganda, přestože realita ukazuje něco jiného, usiluje o zastírání agresivní podstaty soudobého imperialismu výmysly o „mírumilovnosti“ zahraniční politiky imperialistických zemí. Je to sice odvaha tvrdit něco takového, když si uvědomíme, kolik zločinných válek mezinárodní imperialismus již rozpoutal, ale je skutečností, že s podobnými formulacemi se běžně setkáváme i v oficiálních projevech západních politiků. Zvláště usilovně se zdůrazňuje „dějinná nezbytnost míru“ v okamžiku, kdy politika „balancování na pokraji války“, aby chom použili oblíbené formulace bývalého státního tajemníka USA J. F. Dullese, začala být nebezpečná i pro samotné Spojené státy. Změny v poměru sil ve prospěch světové socialistické soustavy totiž donutily západní politiky, aby se této nové strategické situaci přizpůsobili, pokud nechtěli sami nerealistickou politiku urychlovat nevyhnutelný proces všeobecné krize kapitalismu. Mírové soužití se tak stalo používaným pojmem i v diplomatickém slovníku západních zemí.

Avšak na rozdíl od leninského pojetí politiky mírového soužití jako formy třídního boje v mezinárodních vztazích, chápe buržoazní ideologové mírové soužití jako pouhou „koexistenci“ dvou rozdílných společenských systémů a z pochopitelných důvodů usilují o vyloučení jejího revolučního obsahu. Nemá být v jejich pojetí vytvořením podmínek pro pokračování revolučních přeměn ve světě, ale právě naopak, chtějí zneužít politiky mírového soužití v boji proti revolučním silám, k ochromení jejich jednoty a v rámci ní usilovat o udržení pozic kapitalismu ve světě. Navíc se pokoušejí rozšířit mírové soužití také na oblast ideologie. V rozporu s vlastní praxí nám v této souvislosti chtějí namluvit, že mírová spolupráce vyžaduje „odideologizovat“ mezinárodní vztahy. O co jim skutečně jde? Chtějí v podstatě nahradit marxistickoleninskou ideologii tříd a třídního boje buržoazními představami o hybných silách historického vývoje. Bývalý francouzský prezident Ch. de Gaulle vycházel z předpokladu o rozhodujícím významu „ideje národa“ a na tom také postavil celý svůj program evropské politiky. Nikoli tedy „odideologizovat“ mezinárodní vztahy, ale naopak, potlačit třídní, proletářskou ideologii a nahradit ji tím, co odpovídá třídním zájmům mezinárodní buržoazie. Když se jim to nedaří, obviňují socialistické země z „nesmiřitelného postoje“, který prý brání rozvoji vztahů mezi oběma rozdílnými systémy států. Víme však dobře a praxe to právě v posledních letech potvrzuje, že nesmiřitelnost buržoazní a marxistickoleninské ideologie nebrání normalizaci vztahů v Evropě, že to byly západní mocnosti, které dosud hromadily umělé překážky na cestě k evropské bezpečnosti a spolupráci.

Co je ještě možné za „mírumilovné akce“ pokládat slovy, dnes a denně však se dostává do rozporu s praxí zahraniční politiky imperialistických mocností. Buržoazní propaganda ani tam přirozeně nepřipouští, že imperialismus sleduje agresivní cíle. Příčiny vzniku mezinárodních konfliktů proto objasňuje nikoli z hlediska třídního boje mezi socialismem a kapitalismem, ale vyložené jako mocensko-politické střetnutí „zájmů velmocí“, nebo také existenci „nacionalistických tendencí“. Antikomunistická propaganda falsifikuje třídní pozadí mezinárodních konfliktů „teorií rovnováhy sil“, jejíž současnou aplikací je „teorie supervelmocí“. Podle nich prý hranice, kde se střetávají zájmy států, nevede mezi dvěma antagonistickými systémy, ale mezi několika „mo-

cenkými centry“ ve světě. To je ovšem úmyslná falsifikace charakteru současné epochy a jejího hlavního rozporu.

Šíření iluzí o soudobém kapitalismu není ovšem jediným směrem útoků proti třídní podstatě soudobých mezinárodních vztahů. Antikomunistická propaganda soustřeďuje nemenší pozornost na vývoj situace v socialistických zemích s cílem **zpochybnit teorii a praxi socialistické výstavby**. Antikomunisté si uvědomují, že vedou boj na dvou frontách: proti pokrokovým a revolučním silám ve vlastní zemi, avšak hlavně proti socialismu jako reálné základně mezinárodního revolučního hnutí. Protože pracující masy kapitalistických zemí naprosto reálně znají, co je kapitalismus, snaží se daleko intenzivněji diskreditovat reálně existující socialismus.

Ideový obsah nepřátelské propagandy vedené proti socialistickým zemím jasně dokazuje, že hlavním směrem útoků proti teorii a praxi výstavby a obrany socialismu je antileninismus a antisovětiismus. Ne tedy socialismus vůbec, ale socialismus reálně existující. To je vlastní podstata změn se strategií a taktikou antikomunismu ve srovnání s obdobím „studené války“. Tehdy ideologové antikomunismu proti socialismu útočili otevřeně, dnes zastírají stejné strategické záměry tím, že nám radí, jak socialismus „zdokonalit“. O skutečných cílech takových „doporučení“ nemůže být pochyb po zkušenostech z činnosti antisocialistických sil u nás v letech 1968–1969.

Antikomunisté se stále pokoušejí falsifikovat leninský teoretický odkaz proto, aby „dokázali“, že výstavba socialismu v zemích světové socialistické soustavy se „liší“ od závěrů K. Marxe a B. Engelse.

Z toho vyvozují „závěr“, podle kterého existující „model socialismu“ musí být „zdokonalen“. Jaký záměr tím sledují, je naprosto jasné. Poučení z krizového vývoje v naší straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ přesvědčuje, jak nebezpečné důsledky mělo rozšíření myšlenek teoretické revize marxismu-leninismu v praxi, v činnosti pravicově oportunistických sil. I když je dnes jasné, jaké záměry takové „recepty“ sledovaly, faktem zůstává, že se nepřátelská propaganda z neúspěchu propagace „československého modelu socialismu“ nepoučila a stále vychází z předpokladu, že iluze o „demokratickém socialismu“ nezapadly a je možné s nimi dále počítat v ideologické destrukci vědomí našeho obyvatelstva. Antikomunisté se domnívají, že soustředěním útoků proti Sovětskému svazu, jeho leninské KSSS a mírumilovné zahraniční

politice, vzhledem k objektivně rozhodujícímu postavení mezi státy světové socialistické soustavy, by mohli zasáhnout rozhodující článek celého systému, hlavní politickou, ekonomickou a vojenskou oporu revolučního hnutí současnosti. Staronovou zbraní imperialismu v boji proti jednotě a semknutosti zemí světové socialistické soustavy má být z toho důvodu podněcování nacionalistických tendencí uvnitř socialistických zemí. Podněcování rozporů mezi socialistickými zeměmi má snížit rozhodující význam světové soustavy socialismu v protimperialistickém boji a oslabit její schopnost vést úspěšný boj s mezinárodním imperialismem.

Charakteristiku současného úsilí antikomunismu o zastrání třídní podstaty současných mezinárodních vztahů doplňují **pokusy o vypracování „nových teorií“ společenského vývoje.** Na rozdíl od primitivního a vulgárního antikomunismu z období „studené války“ proti socialistickým zemím, kdy se především vyzývalo ke svržení „komunistických vlád“, v současné době s podobným tónem v nepřátelské propagandě se setkáváme celkem zřídka. Antikomunisté se „poučili“ z neúspěchů takto vedené propagandy a skrývají své diverzní záměry daleko rafinovanějším způsobem. Autoři nejnovějších antikomunistických teorií společenského vývoje v podstatě hovoří o jakési „syn- téze“ dvou rozdílných společensko-ekonomických systémů, o jejich „konvergenci“. Vyústěním celého procesu „sblížení“

má být podle antikomunistů vytvoření „jednotné industriální společnosti“. Je naprosto jasné, že jim nikdy nepůjde v této ani v jiných podobách o uznání socialistického zřízení, ale vždy o apologetiku kapitalismu a v dlouhodobé perspektivě o pohlcení socialismu kapitalismem.

Je příznačné, že zmíněná antikomunistická představa o perspektivách společenského vývoje se spojuje také s otázkou možností mírového soužití států s rozdílným společenským zřízením. Teoretikové antikomunismu dokonce podmiňují možnost mírového soužití „konvergencí“ dvou rozdílných společenských systémů a naopak, pokud k takovému „sblížení“ nedojde, mírové soužití není možné.

Zabýváme se těmito nevědeckými teoriemi proto, že jsou skutečným teoretickým východiskem antikomunistické propagandy v boji proti socialistickým zemím. Příkladem může být právě úsilí nepřátelské propagandy šířit masovými sdělovacími prostředky „teorie modelů socialismu“ tedy takového „socialismu“, který by co nejvíce odpovídal představám autorů „teorie konvergence“. Pokusy spojovat možnost uplatňování politiky mírového soužití s fikcí o „nutných změnách“ v socialistické politické podstatě socialismu je nutné rozhodně odmítnout. Nejen však odmítnout, ale ukázat na jejich třídní pozadí, vidět v nich rafinovaný pokus o obhajobu kapitalistického společenského systému a jednu z nebezpečných forem zastrání třídní podstaty současných mezinárodních vztahů.

Odmítání rozhodujícího významu vojenské spolupráce socialistických zemí pro obranu socialismu a míru

Soudíme-li podle zaměření nepřátelské propagandy v této specifické oblasti spolupráce zemí socialistického společenství, buržoazní propagandisté si dobře uvědomují, co představuje vojenská síla členských států Varšavské smlouvy pro obranu socialistických vymožeností a zajištění míru v Evropě. Narušení internacionálního svazku armád Varšavské smlouvy proto pokládají za důležitou součást boje proti celé světové socialistické soustavě. Setkáváme se zejména s pokusy popírat mírumilovnou zahraniční politiku socialistických zemí a Sovětského svazu zvláště, s falsifikací mírového poslání armád Varšavské smlouvy, jakož i s úsilím diskreditovat principy vztahů mezi socialistickými zeměmi.

Antikomunistická propaganda se především pokouší **zastírat mírumilovnou podstatu zahraniční politiky socialistic-**

kých zemí. Z toho důvodu neustále oživuje známé antikomunistické teze o „mocenské hrozbě z Východu“, o „agresivitě komunismu“, o „vývozu revoluce“ apod. Když se nesplňují takové představy o cílech zahraniční politiky socialistických zemí, neváhají buržoazní ideologové nazývat politiku mírového soužití „propagační frází“, nebo i „taktikou“, která má „uspát bdělost“ kapitalistických zemí. S mimořádnou pozorností sledují zahraniční politiku Sovětského svazu. V posledním období se snaží snížit význam a zpochybnit reálnost mírového programu, který přijal XXIV. sjezd KSSS. Aby toho dosáhli, snaží se postavit mírovou zahraniční politiku SSSR v očích světové veřejnosti do roviny „velmocenských zájmů“, v souladu s antikomunistickou „teorií supervelmocí“. Je smutnou skutečností, že v jedné řadě s antikomunistic-

kou interpretací zahraničně politických cílů Sovětského svazu stojí v současné době maoistické vedení KS Číny. Zatímco do jisté doby zůstávali čínští předáci u slovního odsuzování politiky mírového soužití a nazývali ji „paktováním s imperialismem“, v současné době je antisovětiismus v zahraničně politickém programu ČLR dominujícím rysem.

Cíle pokusů o falsifikaci mírumilovné podstaty zahraniční politiky socialistických zemí jsou jasné. Nepřátelská propaganda i v této oblasti spolupráce socialistických zemí podněcuje rozpory zejména tím, že zdůrazňuje rozpornost národních a internacionálních zájmů a pěstuje pocity „nerovnoprávnosti“ ve vztazích mezi zeměmi socialistického společenství, aby oslabil internacionalní soudržnost našeho svazku a obranyschopnost armád Varšavské smlouvy.

V souvislosti s prohlubováním vojenské spolupráce socialistických zemí, jehož výrazem je zdokonalování činnosti vojenské organizace Varšavské smlouvy, šíří nepřátelská propaganda **výmysly o stupňování „politiky vojenského nátlaku“** v zahraniční politice socialismu. Úsilí o zvyšování obranné síly států Varšavské smlouvy proti rostoucí agresivitě mezinárodního imperialismu je podle lživého tvrzení západní propagandy „novou výzvou“ západní mmocnostem.

Internacionální pomocí pěti států Varšavské smlouvy proti kontrarevolučním silám v ČSSR v srpnu 1968 dosud nepřátelská propaganda zneužívá k podněcování antisovětiismu u nás, ale i v mezinárodním měřítku. Po srpnu 1968 dokonce vládnoucí kruhy kapitalistických mocností předpokládaly, že se podaří reakčním silám vyvolat novou vlnu „studené války“ ve světě, ale nestalo se tak. Rozhodná akce na obranu socialismu v naší zemi umožnila v krátké době konsolidovat stranu a celou společnost, došlo k obnovení bratrských styků s ostatními socialistickými zeměmi, především se Sovětským svazem a v důsledku toho se znovu upevnilo mezinárodní postavení socialistického Československa. Nepřátelská propaganda se sice snažila a neustále snaží právě na tomto příkladě ukazovat „politiku vojenského nátlaku“, ale absurdnost takového tvrzení je očividná ve srovnání s reálnými výsledky vnitropolitické konsolidace a rozvojem vztahů mezi socialistickými zeměmi. Přijetí iniciativy členských států Varšavské smlouvy na svolání celoevropské konference jsou tečkou za spekulacemi zneužívat „československé otázky“ v antikomunistických plánech. Nepřátelská propaganda však vy-

užívá každé příležitosti k tomu, aby těžila z pozůstatků ideového vlivu pravice u nás.

Se stejným úmyslem zkreslovat cíle vojenské politiky socialistických zemí se setkáváme v době konání společných vojenských cvičení armád Varšavské smlouvy. V době, kdy se konalo např. spojenecké cvičení OPAL na území Maďarské lidové republiky, nepřátelská propaganda přišla se spekulacemi o souvislosti cvičení s vývojem situace na Balkáně. Záměr je jasný: ukázat, že „rozpory“ mezi socialistickými zeměmi dosáhly takového stupně, že je nelze zvládnout jinými prostředky. My ovšem neskrýváme, že třídní nepřítel může za určitých okolností aktivizovat své síly i uvnitř socialistické společnosti a že mocenskopolitické nástroje socialistického státu slouží k boji s ním. Lživé a vymyšlené je však tvrzení, že armády socialistického státu a ostatní mocenskopolitické složky se používají v rozporu se skutečnými zájmy pracujícího lidu.

Význam a poslání vojenské moci socialistických zemí zkresluje antikomunistická propaganda i v tak jasné otázce, jakou je odzbrojení. V souvislosti s připravovanou konferencí o evropské bezpečnosti navrhly západní mocnosti mj. jednání „o vyváženém snížení ozbrojených sil ve střední Evropě“. Mimoto, že se tento návrh v rozporu s historickými fakty vydává za „iniciativu Západu“, objevují se i další „argumenty“, které mají údajně ukázat neochotu členských států Varšavské smlouvy jednat o této otázce. Socialistické země byly vždy pro všeobecné a úplné odzbrojení a všechny dohody o odzbrojení, které by skutečně znamenaly snížení rizika vojenského konfliktu. Oprávněně však nemohou souhlasit s tím, aby jednání o odzbrojení v jakékoli dílčí otázce vedly západní mocnosti s cílem získat vojenské výhody. Západní mocnosti si totiž představují „vyvážené snížení“ asi tak, že by socialistické státy měly snížit početní stav armád a výzbroje v několika násobně větší míře, ve srovnání se snížením v západoevropských zemích, aby se údajně vyrovnala „strategická nevýhoda“ která by prý vznikla po stažení amerických vojsk z Evropy. Není to jediný příklad, který ilustruje úsilí buržoazní politiky a ideologie stavět do jedné roviny armády států rozdílného společenského zřízení, zastírat agresivní poslání buržoazních armád a jednání o odzbrojení vykládat pouze jako „technický problém“.

Bez internacionální vojenské spolupráce socialistických zemí ve Varšavské smlouvě by nemohla být zajištěna výstavba socialismu ani mír v Evropě.

S charakteristickými rysy ideově diverzního působení se setkáváme i v oblasti tak významné pro armádu socialistického státu, jakou je nesporně výstavba a řízení ozbrojených sil. Stojíme v této souvislosti před problémem očistit leninské principy výstavby nového typu od deformací, které způsobila činnost revizionistických a pravicově oportunistických sil v nedávné minulosti, současně však i před problémem, jak zabránit jejich přežívání v důsledku působení nepřátelské propagandy.

V prvé řadě jde o otázku **třídního poslání armády**. Charakteristickým odrazem iluzí o dosaženém stupni vývoje třídních vztahů v naší společnosti bylo, a to již po roce 1960, zdůrazňování pouze vnější funkce socialistické armády. V důsledku toho se výklad vnitřní funkce armády při ochraně socialistických vymožeností postupně zužoval. Za této situace ovšem nebylo daleko k tomu, aby v období celospolečenské krize v letech 1968—1969 nestaly se tyto jednostranné pohledy na třídní funkci socialistické armády východiskem pro formování antisocialistického a antisovětského programu v otázkách vojenské politiky strany. Nacionalistická hysterie přispěla nakonec k tomu, že třídní podstata našeho spojení se Sovětským svazem a ostatními socialistickými zeměmi zůstávala stále více v pozadí a byla otevřeně nahrazována úzce „národními zájmy“. Tak se mohlo stát, že skutečný nepřítel — mezinárodní imperialismus dostal příležitost zaměřit za pomoci vnitřních pravicových sil ostří útoků proti našemu nejvěrnějšímu příteli a obránci, Sovětskému svazu.

Nedůslednost v třídním výkladu vnější funkce armády měla svůj negativní vliv i uvnitř naší společnosti. Kontrarevoluční síly ve snaze zabránit, aby ČSLA vystoupila na obranu skutečných zájmů dělnické třídy, demagogickými hesly se snažily stavět armádu proti lidu. To však až potom, co se jim nepodařilo získat armádu na svou stranu.

Nebylo by správné, abychom celou situaci zjednodušovali, ale nesporné je, že ideologická destrukce v otázkách třídního poslání armády v této době sehrála nemalou roli při formování vojensko-politického programu pravice.

Chránit jednoznačný leninský výklad třídního poslání socialistické armády při ochraně socialistických vymožeností, ať jsou zdrojem ohrožení vnější, či vnitřní třídní nepřátelské síly, je aktuální otázkou ideologické práce i v současné době.

Nepřátelská propaganda stejně jako dříve podněcuje nacionalismus a antisovětiismus, i dnes fakticky usiluje o to, aby znovu oživila falešné představy o „protikladnosti národních a internacionálních zájmů“ a odvracela tak pozornost od činnosti skutečných nepřátel socialismu.

Jedním z nejfrekventovanějších témat antikomunistické propagandy jsou **útoky proti vedoucí úloze strany v socialistické společnosti**. Středem pozornosti je politika KSČ ve všech oblastech výstavby socialistické společnosti. Ani dnes nevymizely pokusy o „teoretickou revizi principu vedoucí úlohy strany. Bylo by omylem se domnívat, že snad vojenská politika strany zůstává mimo pozornost našich nepřátel v západoevropských zemích. To dokazuje „pozornost“, kterou věnovala Svobodná Evropa případu V. Prchlíka, průběhu voleb v ČSLA a dokonce i novým směrnici pro práci politických orgánů a stranických organizací v ČSLA. Nicméně proto, že jde především o ilustraci dlouhodobých záměrů antikomunistické ideologické diverze, soustředíme se na některé aspekty otázky „teoretické“ revize principu vedoucí úlohy strany v socialistické společnosti.

S konkrétním pokusem o revizi principu vedoucí úlohy strany v armádě jsme se setkali v období krizového vývoje let 1968—1969 v podobě návrhu „nového systémového uspořádání stranickopolitických orgánů“ v ČSLA. Jeho zřejmým cílem bylo oslabit vliv KSČ v ozbrojených silách. Současně nechyběly ani pokusy oslabit vedoucí roli KSČ tím, že by se snížila řídicí funkce ÚV KSČ ve vztahu k ČSLA a armáda postupně přešla pod kontrolu zastupitelských orgánů. Období krize je však za námi a na významu nabývají ty otázky, které mohou být dlouhodobým zdrojem oslabování vedoucí role KSČ v armádě. Tak jako základním ideově teoretickým východiskem programu pravice byla známá idea „pluralitní demokracie“, je tomu i dnes, vycházíme-li ze základní orientace nepřátelské propagandy. Za falešnými hesly „demokracie“ a „svobody“ a „politického partnerství stran“ vidíme úsilí mezinárodního antikomunismu exportovat do socialistických zemí myšlenku „parlamentní demokracie“ jako „skutečné demokracie“. O ideově diverzní charakteru těchto abstraktních pojmů nemůže být pochyb. Nejde o nic jiného, než o rafinovaný pokus popírat objektivní nutnost vedoucí úlohy strany.

Antikomunistická propaganda vyvíjí i v současné době velké úsilí, aby udržela

mýtus o „hodnotách“ politického systému soudobých buržoazních společností. Je to tím nepochopitelnější, že průběh voleb do zastupitelských orgánů v ČSSR byl jasnou odpovědí všem, kteří pomlouvají naši stranu, zpočybňují správnost její politiky a zasévají nedůvěru v hodnoty socialismu. Nesmíme však zapomínat, že mýtus o „buržoazní demokracii“ není pouze výmyslem nepřátelské propagandy, ale udržuje se v představách dožívajících tříd a maloměstských vrstev ještě z období buržoazní republiky. Antikomunistická propaganda se snaží zneužívat přežitků v myšlení určitých vrstev naší společnosti. Navíc pečlivě registruje všechny naše nedostatky v politickém hospodářském a společenském životě, aby své „teorie“ také „argumentačně“ podpořila.

Aktuálnost boje o vedoucí úlohu strany i v ideologické oblasti je zřejmá. Růst složitosti otázek výstavby a obrany socialistické společnosti nás objektivně nutí bojovat proti všem jevům a nesprávným nebo nejasným názorům, které by vytvářely prostor pro šíření buržoazní ideologie.

Nejvýrazněji vyjadřuje třídní podstatu a poslání socialistické armády **princip proletářského internacionalismu**. V současné době klade nepřátelská propaganda znovu hlavní důraz na podněcování antisovětského ve všech oblastech vzájemných vztahů.

Podle představ antikomunistických teoretiků je podněcování antisovětského v Československu stále „efektivním“ způsobem boje proti prohlubování internacionálních vztahů. Mimo otevřených útoků proti naší základní zahraniční politické orientaci, jak je možné usoudit z tónu západních sdělovacích prostředků prakticky vždy v období kolem 21. srpna, neustávají pokusy udržovat antisovětské nálady v naší veřejnosti ideově diverzními metodami. Zasévat nedůvěru v politických vztazích se snaží buržoazní propaganda především šířením výmyslu o „nerovnoprávnosti“ vzájemných vztahů. K tomu účelu byla v antikomunistických centrálech na Západě vypracována „teorie omezené suverenity“. Nejen ovšem vypracována, ale i intenzivně rozšiřována všemi kanály ideologické diverze, zejména v souvislosti s podepsáním nové československo-sovětské smlouvy z května 1970. Na otázku, co vlastně přimělo buržoazní propagandisty k vymyšlení takové „teorie“, můžeme odpovědět stručně: obnovení našich tradičně přátelských vztahů se Sovětským svazem na zásadách proletářského internacionalismu. Smluvně potvr-

zená zásada, podle které obrana socialistických vymožeností je společnou internacionální povinností všech socialistických zemí a jednoznačné rozhodnutí společně vystoupit na obranu socialismu proti vnějším i vnitřním nepřátelům, učinily rázný konec všem spekulacím antikomunistických a antisocialistických sil zastírat třídní podstatu našeho společenství se Sovětským svazem. Výmysly antikomunistů o vztazích „omezené suverenity“ nejsou ovšem nové a v různých modifikacích je šíří buržoazní propaganda již od okamžiku vytvoření světové socialistické soustavy. Teorie „omezené suverenity“ je nepochybně dlouhodobým nástrojem ideově diverzního ovlivňování nejen našich vztahů se Sovětským svazem, ale vztahů mezi socialistickými zeměmi všeobecně.

Konkrétní „argumentaci“ pro živení této teorie poskytuje antikomunistické propagandě i naše ekonomická spolupráce se SSSR. Znovu a znovu se setkáváme s tezí o „nevýhodnosti“ československo-sovětské ekonomické spolupráce. Nejčastěji se „argumentuje“ úspěšností naší ekonomiky, která prý nemá v Sovětském svazu odpovídajícího partnera. Obrovské hospodářské a vědeckotechnické úspěchy Sovětského svazu však nemůže nebrat na vědomí do nekonečna ani antikomunistická propaganda a tak buržoazním ideologům nezbývá, než „pochybovat“ o splnění grandiózních hospodářských plánů SSSR, vydávat je za „komunistickou propagandu“, hledat v nich „riziko“ apod. I když antikomunisté částečně připouštějí ekonomický rozmach Sovětského svazu, tak nikoli proto, aby zároveň uznali jejich přímou souvislost s existencí socialistického zřízení, ale proto, aby i této skutečnosti využívali k účelům antikomunistické propagandy. Příkladem může být „výklad“ podle kterého rostoucí ekonomický potenciál socialistických zemí potvrzuje „sblížení“ obou rozdílných společenských soustav a nikoli historický nevyhnutelný proces zániku kapitalismu a jeho nahrazení úspěšnější společností socialistickou. Vidíme tedy, že ekonomické úspěchy Sovětského svazu a socialismu vůbec nutí mezinárodní buržoazii, aby i v této oblasti volila nové taktické postupy, zastírala nespornou podmíněnost dalšího úspěšného rozvoje naší ekonomiky existencí socialistického společenského zřízení a internacionální spolupráce se SSSR.

Neméně významnou oblastí, ve které se antikomunistická propaganda snaží narušit internacionální vědomí příslušníků naší armády, je vojenskopolitická spolu-

práce se Sovětským svazem. Využívá celé škály „argumentů“ s jejichž pomocí má zpochybnit význam tohoto svazku pro zajišťování bezpečnosti našeho socialistického státu.

V období krizového vývoje let 1968 až 1969 jsme se dokonce setkávali s takovými „alternativami“ řešení otázky bezpečnosti našeho státu, jako byly „návrhy“ na vystoupení ČSSR z Varšavské smlouvy, vyhlášení „neutrálnosti“ či vytvoření „středoevropské konfederace“ apod. Jejich antisovětský a antisocialistický charakter byl zřejmý. Byly to zároveň „návrhy“ hluboce odporující našim skutečným národním zájmům, historickým zkušenostem, zájmům světové socialistické soustavy i celého mezinárodního komunistického hnutí.

Zajištění samostatnosti a nezávislosti socialistického Československa je možné jediné ve spojení se Sovětským svazem a ostatními socialistickými zeměmi. Tuto skutečnost si nepochybně uvědomují i naši nepřátelé, a proto se snaží ideologickou destrukcí třídní podstaty tohoto svazku učinit z něj jednu z front bojů proti nám. I v tomto případě postupují

podle „osvědčeného“ receptu antikomunistické propagandy v boji proti zásadě proletářského internacionalismu: vyzdvihují „národní obranné zájmy“ a stavějí je do protikladu se „zájmy Sovětského svazu“.

Vzpomínáme si jistě, jak hysterická kampaň byla v roce 1968 rozpoutána proti spojeneckému cvičení „Šumava“, v jak nacionalistickém tónu útočily pravice síly proti internacionální pomoci bratrských zemí v srpnu 1968 a v jak antisovětském duchu se ještě v roce 1969 vedla otevřeně i skrytě kampaň proti přítomnosti sovětských vojsk na našem území. Stojí jistě za pozornost, že ani v roce 1971 neustala nepřátelská propaganda v útocích proti přítomnosti sovětských vojsk na našem území. S pozůstatky negativního vlivu antisocialistických sil a se „zájmem“ antikomunistické propagandy o tuto skutečnost se setkáváme i dnes. XIV. sjezd KSČ proto oprávněně v závěrečné rezoluci zdůraznil zvláštní význam úsilí o upevňování vědomí socialistického vlastenectví a proletářského internacionalismu příslušníků armády.

I když současná koncepce ofenzivní ideologické práce předpokládá především orientaci na marxisticko-leninské řešení základních otázek rozvoje naší společnosti, nemůžeme opomíjet ani význam boje s ideologickou diverzí a podceňovat potenciální možnosti vlivu antikomunistické propagandy v ČSLA. Znalost obsahu, forem a metod boje soudobého antikomunismu proti socialistickým zemím všeobecně a proti ČSSR a ČSLA zvláště, umožňuje prohloubit pochopení marxisticko-leninské ideologie zcela konkrétně a neformálně a zvýraznit význam našeho úsilí o ideovou čistotu marxismu-leninismu právě v boji proti buržoazní ideologii.